

УДК 94(477):341.485«1932/1933»

Постоєнко В. С., Чистякова К. В.
здобувачки III курсу Черкаського національного університету
ім. Б. Хмельницького, м. Черкаси
науковий керівник – Л.І.Синявська, д.і.н., професор

ГОЛОДОМОР-ГЕНОЦИД 1932 – 1933 рр.: ПАМ'ЯТЬ МИНУЛОГО ТА УРОКИ НА МАЙБУТНЄ

***Анотація.** Досить актуальним є вивчення проблеми Голодомору 1932 – 1933 рр., адже тривалий час даний факт приховувався партійним керівництвом, а в радянській історіографії тема Голодомору-Геноциду замовчувалась. Лише у 1991 р., коли Україна отримала незалежність, розпочалось дослідження, викриття злочинних дій кремлівської верхівки по відношенню до українського населення*

***Ключові слова:** геноцид, голод, репресії*

Історія України містить багато кривавих сторінок в житті населення. Однією з них є Голодомор 1932 – 1933 рр. або інакше кажучи геноцид українського народу.

Події цих років назавжди залишаться в пам'яті українського населення. Це одна з трагічних сторінок історії українського народу, яка була зумовлена діями злочинної радянської влади. Мільйони українців загинуло від рук більшовицької влади, мільйони сімей залишились без своїх рідних. Немає ні однієї сім'ї в Україні, яка не відчула б на собі всю «турботу» радянської влади. Цей геноцид був запланований сталінською партією аби знищити, викоринити в населення бажання боротися за незалежність своєї країни проти більшовицької влади.

Проведення колективізації в Україні пройшло досить болісно для населення. Радянська влада поставила завищені норми щодо обсягу хлібозаготівлі. Щоб виконати такий план у селян відбирався майже весь врожай. Однак, і цього було мало для комуністичної партії. Влада вирішила, що сільське населення приховує частину врожаю і таким чином, навмисно хоче зірвати виконання хлібозаготівельного плану. Тоді Сталін надіслав в Україну з надзвичайними повноваженнями хлібозаготівельну комісію на чолі з В. Молотовим[2, 370].

Комуністична партія вирішила провести обшуки у селян і конфіскувати будь-які продукти харчування. Спеціальна комісія викачала з села весь хліб, але план так і не було виконано. Дії влади призвели до виникнення голоду по всій Україні. Однак, більшовики продовжувала проводити обшуки та конфіскацію їжі у селян, навіть не задумуючись про майбутнє цих людей. Конфіскація продовольства подавалася як кара за «куркульський саботаж». Кількість смертей від голоду на селі значно зростала. У своїх діях партія не вбачала злочину. Тому на тяжке становище селян влада не звертала уваги. Натомість, 7 серпня 1932 р. Сталін прийняв закон про «п'ять колосків» [1, 432], за яким селяни, що взяли з поля хоча б жменю зерна були розстріляні. Згодом радянська влада запровадила заборону виїзду населення за межі села. Так, в селян не було можливості врятуватися від голодної смерті, шляхом виїзду до міста. Тому українське село було приречене на вимирання. Селяни масово гинули від голоду. Люди були

настільки слабкими, що не могли навіть дійти до свого будинку і помирали прямо на вулиці.

Є багато спогадів людей, які пережили голодомор. Ці страшні події торкнулися майже кожному родину України. Свідченням Голодомору-Геноциду в Україні, можуть служити спогади жительки с. Руська Поляна, Черкаської області, Березняк Ольги Петрівна.

Страшні роки Голодомору 1932 – 1933 рр. Ольга Петрівна згадує зі сльозами на очах. І хоча вона тоді ще була дитиною, однак пам'ятала багато страшних речей, які тоді відбувалися.

В сім'ї доповідачки було багато дітей, як і в більшості сімей села. Рік був і так не врожайний, а після вилучення продуктів харчування українські сім'ї почали голодувати. Найменша її сестра Софія померла, а батько тяжко захворів. Смерть від голоду могла забрати всю її родину. Старші брати Ольги Петрівни, щоб врятувати сім'ю були вимушені працювати в місцевому колгоспі. Адже для працівників колгоспу кожного дня готували їжу, тому вони не загинули від голоду.

Пережити зиму було дуже тяжко, тому що їжі майже не було, люди пекли коржі з полови, щоб хоч якось вижити. Кожного дня по вулицях села проїжджали підводи, на які складали тіла померлих від голоду людей. Інколи люди були ще не мертві але дуже слабкі. Однак, в них не вистачало сили подати хоч якісь ознаки життя. Тому дуже часто ще живих людей забирали разом з мертвими. Не було ніяких поховальних процесій, а людей просто скидали в єдину велику яму.

За спогадами жителів Руської Поляни, дітям забороняли виходити з дому, адже все частіше в селі зникали діти. Голодні люди втрачали здоровий глузд. І щоб вижити самим, вони викрадали та їли сусідських дітей.

З приходом весни ситуація на селі трохи покращилась. Жінка згадувала, що її мама варила суп із лободи та пекла оладки з трави. Ця їжа рятувала селян від голоду. Та найсмачнішим в ті часи був крайчик хліба, який старші брати нишком ховали під час обіду в колгоспі, та приносили меншим сестрам.

Оскільки радянська влада витягла весь минулорічний урожай з селян, то навесні люди не мали посівного матеріалу. Тому люди на городі садили лушпиння, яке залишилось з минулорічної картоплі. Так, населення сподівалось зібрати хоч якийсь врожай.

Голодні роки, нажаль, пережили не всі односельчани. Дуже багато будинків залишилися пустими, багато дітей залишилися сиротами.

В комуністичні часи факт Голодомору був заперечений радянською владою. А кількість смертей внаслідок штучно створеного голоду ретельно приховувалась.

Варто зазначити, що сам Сталін у перші місяці голоду визнав тільки «харчові труднощі в ряді районів СРСР». А його промова на Першому всесоюзному з'їзді колгоспників-ударників розглядається як прояв цинічності та неповаги до населення. Генсек заявив: «Принаймні, як порівнювати з тими труднощами, що їх пережили робітники років 10-15 тому, ваші нинішні труднощі, товариші колгоспники, здаються дитячою іграшкою»[2,371]. Після даного з'їзду стало зрозуміло, що партія не переймається голодом в Україні.

Ольга Петрівна, аж до самої смерті цінувала кожен шматочок хліба. Адже переживши страшні події Голодомору та втративши своїх близьких, вона знала, що хліб – це велика цінність.

Українці завжди пам'ятали про події 1932 – 1933 рр. В пам'ять про ці страшні часи в багатьох містах та селах України було відкрито пам'ятники жертвам Голодомору. І в наш час ми не повинні забувати про жертви українського народу, про велику кількість смертей, до яких призвела злочинна радянська влада.

Список використаних джерел та літератури:

1. Бойко О. Д. Історія України : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2007. 688 с.
2. Кульчицький С. В. Історія України : навч. посіб. Київ : Літера Л.Т.Д, 2015. 544 с.
3. Приріг Р. Голодомор 1932 – 1933 рр. в Україні. Документи та матеріали : навч. посіб. Київ : Києво-Могилянська академія, 2007. 1128 с.
4. Світлична В. В. Історія України : навч. посіб. Київ : Каравела, 2006. 400с.

УДК 94(477)«18/19»

Шеєнкова К. В.

здобувачка ІV курсу спеціальності

032 Історія та археологія,

Херсонський державний університет, м. Херсон,
науковий керівник – Л.О.Цибуленко, к.і.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА СТАНОВОГО РОЗПОДІЛУ НАСЕЛЕННЯ ПОВІТІВ КРИМУ ТА МАТЕРИКОВОЇ ЧАСТИНИ ТАВРІЙСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ НАПРИКІНЦІ XIX – НА ПОЧАТКУ XX СТ.

***Анотація:** Проаналізовано особливості розвитку сільського господарства, туристичної галузі та фінансової, зокрема банківської справи в Таврійській губернії. Визначено чисельність представників найбільших мовних груп і етнічних спільнот серед основних станів зазначених у переписі населення 1897 р. загалом по губернії. Наведено дані кількісного співвідношення деяких мовних груп за станами у двох частинах Таврійської губернії*

***Ключові слова:** Таврійська губернія, сільське господарство, конярство, становий розподіл, перепис населення 1897 р.*

Актуальність теми дослідження зумовлена недостатньою вивченістю питання кількісного розподілу населення серед соціальних груп, члени яких відрізняються за своїм правовим положенням. Зважаючи на це вивчення даних перепису населення 1897 р. і розрахунок на основі цих даних кількості представників етнічних груп за станами є досить актуальним.

Таврійська губернія була дуже своєрідною складовою Російської імперії. Не дивлячись на адміністративно-територіальну єдність, материкова і